

Дигитализация на университетската памет в полза на образование и наука в Русенския университет чрез платформа „Дигитална библиотека и архив“

Анелия Манукова, Виктория Иванова

Digitization of University Memory in Support of Education and Research: The “Digital Library and Archive” Platform at Ruse University

Aneliya Manukova, Viktoriya Ivanova

Abstract:

Multimedia online repositories play an important role in the digitization, preservation, and development of collections of both traditional and digital documents, thus contributing to the preservation of the scientific, educational, cultural and historical heritage of institutions and communities. The “Digital Library and Archive” of University of Ruse “Angel Kanchev” is a database that presents the scientific, educational, and socio-cultural history of the university. Maintaining an archive of educational and scientific publications, jubilee editions, and all issues of the university media – the newspaper “Studentska Iskra” – supports the educational and research processes as well as the development of innovation. The digital archive also contributes to the expansion of international cooperation and partnerships by providing broader access to knowledge and promoting mutual understanding. The “Digital Library and Archive” platform preserves valuable digital evidence of the development of University of Ruse and contributes to the preservation and enrichment of its institutional memory.

Keywords: дигитализация, университетска библиотека, архив, вестник „Студентска искра“

For contacts: prof. Aneliya Manukova, DSc, University of Ruse, amanukova@uni-ruse.bg

ВЪВЕДЕНИЕ

Мултимедийните интернет хранилища имат важна роля за дигитализирането, съхраняването и развитието на колекции от класически и електронни документи, като по този начин подпомагат опазването на научно-образователното и културно-историческото наследство на институциите и общностите. Русенският университет „Ангел Кънчев“ непрекъснато развива и усъвършенства своя публичен образ, което му позволява да постигне конкурентно предимство и да отговаря на предизвикателства към образованието, науката и бизнеса [1].

Дигитализация на университетската памет в полза на образование и наука е пряко свързано с прилагането на стратегически подход в интернет пространството и е заложен като един от основните приоритети в дейността на Русенския университет „Ангел Кънчев“ – изграждане на висок рейтинг на висшето училище сред широката общественост [2].

Университетската библиотека чрез предлаганите дигитални информационни ресурси допринася за развиване на отворените хранилища и споделеното знание. Тези източници служат на учените и другите членове на обществото при анализиране на исторически събития, формиране на мнения за настоящето и изготвяне на прогнози за бъдещето. Поддържането на информационните ресурси и удължаването на техния жизнен цикъл са част от дейностите, вплетени в задълженията на академичните библиотеки и архиви [3].

Университетската библиотека като част от структурата на висшето училище има важна функция по поддържането и развиването на институционалния имидж

на национално и международно ниво. Съхранените в книгохранилището научна и културна история, представляват изследователски и образователен ресурс за обществеността. Дигитализирането на тези хроники създава предпоставки за дългосрочно архивиране и инициране на нови партньорства и дейности.

Издаването на академичния вестник на Русенския университет „Студентска искра“ допринася за изграждането на положителния образ на висшето училище и откроява неговите ценности [4].

Създаването на платформата „Дигиталната библиотека и архив“ на Русенския университет „Ангел Кънчев“ обединява идеята за интернет достъп до архивни документи, запазили университетската памет и даващи информация и знание за развитието на наука, образование и култура в русенската Алма Матер [5].

Предмет на настоящото изследване е представянето на платформата „Дигитална библиотека и архив“ и дигитализацията на университетската памет в полза на образование и наука в Русенския университет с цел персонализиране на ролята на всеки един член, участващ в каузата за развитие и проспериране на университета.

Основна цел на „Дигиталната библиотека и архив“ на Русенския университет „Ангел Кънчев“ е да съхранява и поддържа няколко основни вида ресурси:

- Редки и/или крехки материали чрез дигитализация като по този начин се намалява директния достъп до тях;
- Вестник „Студентска искра“ – едно от медийните лица на университета;
- Лицензирано дигитално съдържание на списания, вестници и статии;
- Локално дигитализирано съдържание на материали от специални колекции и архиви.

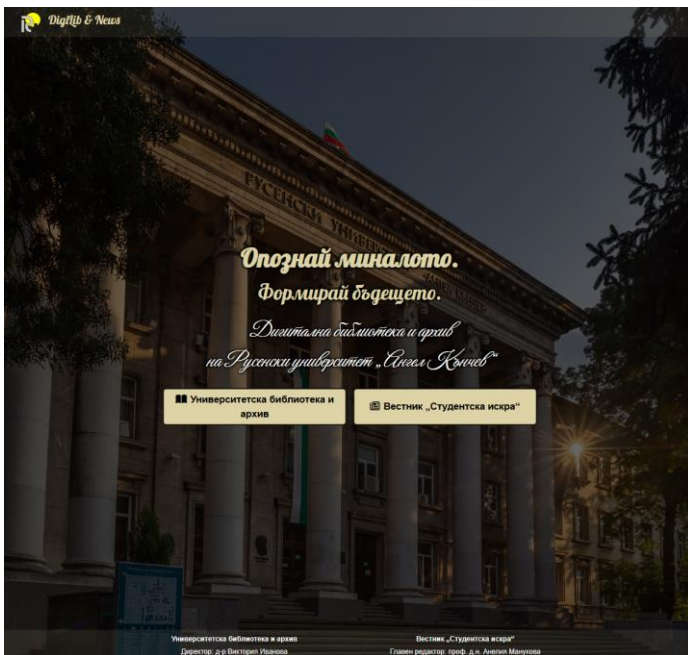
Правилното създаване и поддържане на дигитални материали са основни компоненти при осигуряването на достъпност за дълъг период от време. Други задачи на дигиталното архивиране са предоставяне за ползване и спазване на авторските права на ресурсите [6]. За разлика от съхраняването на класически ресурси, дигитализирането на материали е по-комплексно, защото се разглеждат различни аспекти на документите и се търсят най-добрите начини за тяхното представяне: визуализация, съдържание, автентичност и функционалност [7].

ИЗЛОЖЕНИЕ

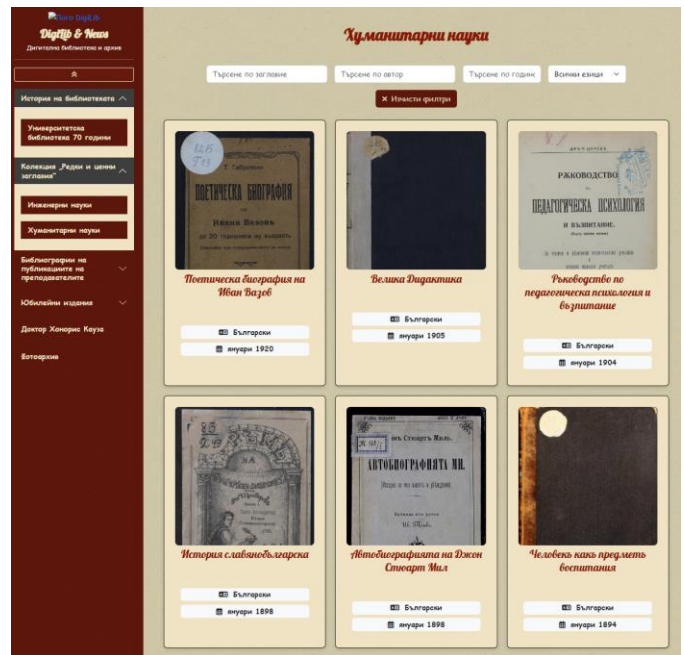
Създаването на „Дигитална библиотека и архив“ на Русенския университет „Ангел Кънчев“ се свързва с отбелязването на 80-ата годишнина на русенската Алма Матер и на 70-ата годишнина от създаването на Университетската библиотека. Представянето на богатия исторически, културен и научен архив и академичната медия вестник „Студентска искра“ в дигитална форма на широката общественост е резултат от непоколебимата институционална подкрепа и от високия професионализъм на специално създадения мултидисциплинарен колектив.

Разработената платформа „Дигиталната библиотека и архив“ на Русенски университет „Ангел Кънчев“ под мотото „Опознай миналото. Формирай бъдещето“ представя две важни направления – дигитализирането на архивна информация, съхранявана в Университетската библиотека, и дигитализирането на всички печатни издания на вестник „Студентска искра“, Фигура 1.

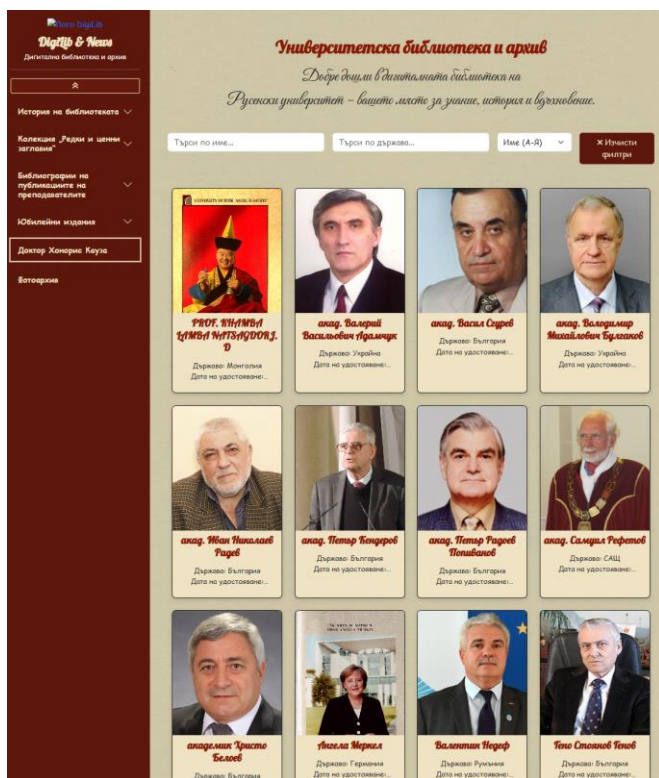
ЧЕТВЪРТА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ С МЕЖДУНАРОДНО УЧАСТИЕ
„ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ОБРАЗОВАНИЕТО –
ПРОБЛЕМИ И РЕШЕНИЯ“

Фиг. 1. Визуализация на заглавната страница на платформата

Фиг. 2. Рубрика Колекция „Редки и ценни издания“ – Хуманитарни науки

Фиг. 3. Рубрика Доктор хонорис кауза

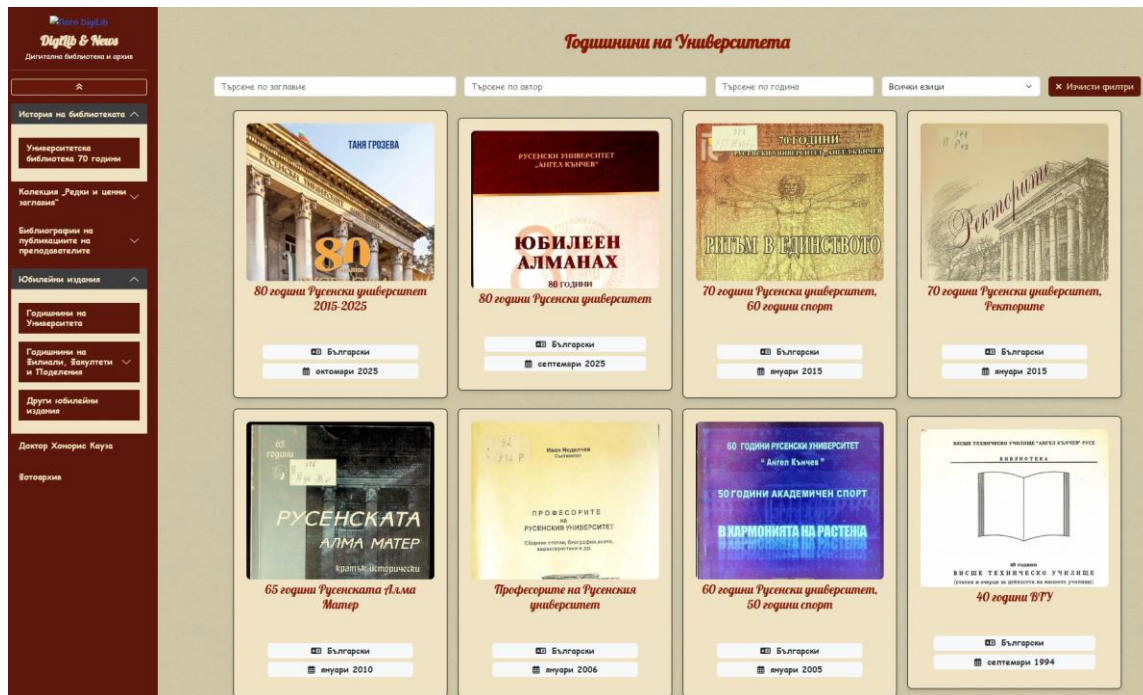

Фиг. 4. Рубрика Последно добавени

Създаването на мултимедийното интернет хранилище следва предварително дефинирани и реализирани основни дейности:

- Събиране и проучване на всички административни документи, запазени в архива на Русенския университет, свързани с историята на Университетската библиотека, Фигура 2;
- Дигитализиране на всички издадени до момента Библиографии на публикациите на преподавателите от Русенския университет;

- Дигитализиране на броевете на вестник „Студентска искра“, които не са издадени в електронен формат – период 1958....2002 г.;
- Дигитализиране на материали, свързани с удостоверяването на Български и чуждестранни граждани с почетната научна степен „Доктор хонорис кауза на Русенския университет“, Фигура 3;
- Дигитализиране на издания, посветени на годишнини на университета и неговите структури, Фигура 5;
- Разработване на софтуерната система, Фигура 4.
- Представяне на потребителския интерес.

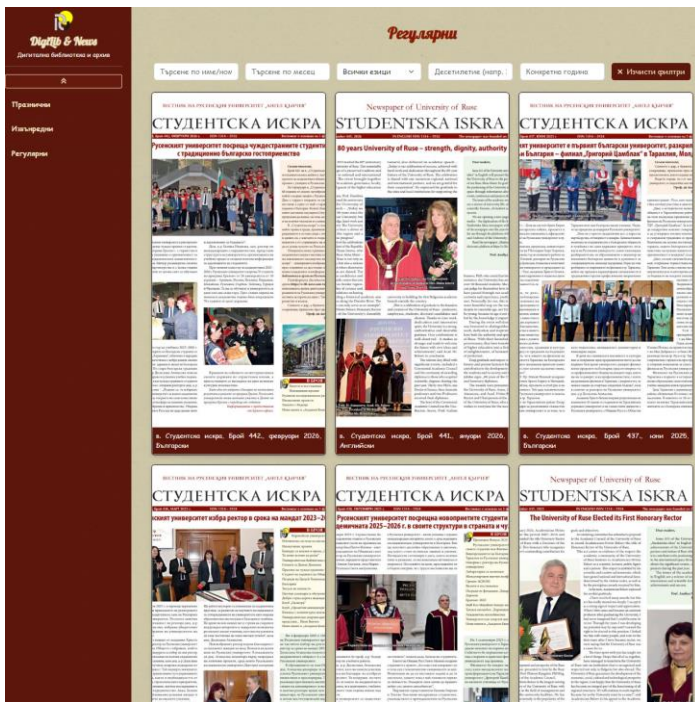

Фиг. 5. Рубрика Годишнини на Русенския университет

Вестник „Студентска искра“ напълно отговаря на идеята за академична медия, формираща положителния образ на висшето училище и неговите ценности и съхраняваща културните, научните и образователните постижения на академичната общност. Отразявайки научната, художественотворческата, международната и спортната дейност на академичната общност, вестник „Студентска искра“ информира, образова и представя разнообразни гледни точки, допринасяйки за развитието на Русенския университет като водещ академичен център в Централна Северна България.

Под мотото „Пламък. Отговорност. Традиция. Приемственост. Твоят университет. Твоят вестник. Твоят глас“ дигиталната платформа на вестник „Студентска искра“ прави достижими издания на повече от 68 години. Под рубриците *Празнични*, *Извънредни* и *Регулярни* се осигурява възможност за информираност за научно-образователното и културно-историческото наследство на университета, както и за развитието му. Дигиталната база от над 500 броеве на български и английски език дава на широката аудитория възможност за докосване до исторически сведения за университета, до материали за неговото развитие в съвременното и изследване на пътя на изграждане на една академична медия, Фигура 6 и Фигура 7.

Направеното проучване на посещаемостта на платформа „Дигиталната библиотека и архив“ и страницата на вестник „Студентска искра“ показва увеличение с над 20% на потребителския интерес към дигиталния прочит на академичния вестник. Създадените обобщаващи броеве на английски език, издавани ежегодно с последните осем години, и достигането до тях чрез разработената дигитална платформа, отварят нова врата за чуждестранните партньори на университета към научно-образователното и културно-историческото наследство на русенската Алма Матер.

Фиг. 6. Рубрика *Регулярни*

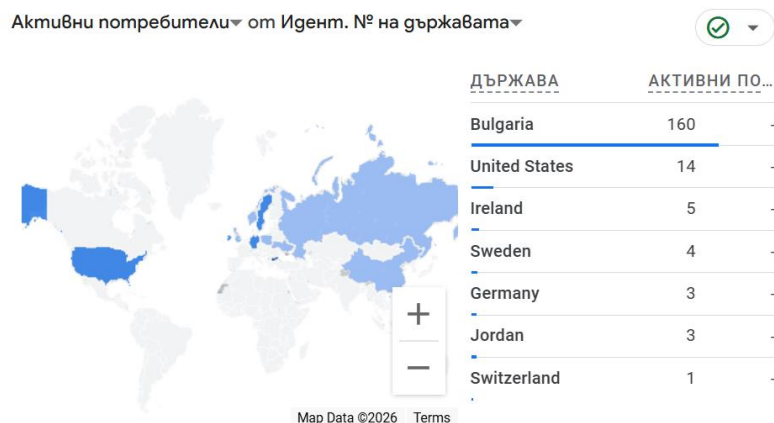

Фиг. 7. Рубрика *Празнични*

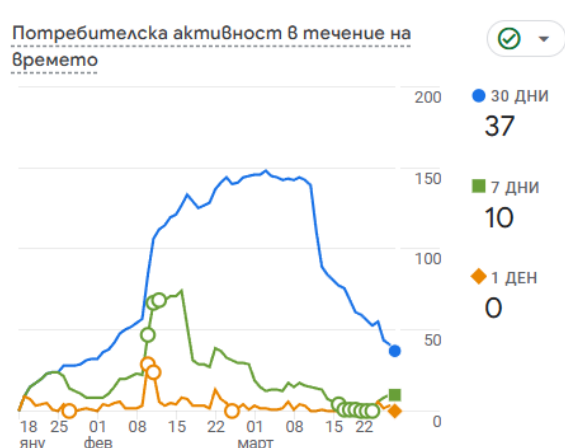
Отразените от страниците на вестник „Студентска искра“ актуални събития и резултати, както и научните конференции и спортни мероприятия, имат дух на единство и доказват по неоспорим начин необходимостта преподавателите, служителите и студентите да виждат отзвук на своята работа, постижения и бъдещи инициативи, актуални както за Русенския университет, така и за град Русе.

Резултатът от анализа на потребителския профил на разработената платформа, Фигура 8, показва, че активни потребители са граждани не само на Р България. Интерес към „Дигитална библиотека и архив“ на Русенския университет проявяват също и български общности от САЩ, Ирландия, Швеция, Германия, Йордания и Швейцария. Мултимедийното интернет хранилище изпълнява заложената при създаването му цел да разпространява в международен мащаб културната, историческата и научната информация и да създава предпоставки за различни видове партньорства.

Потребителската активност за първото тримесечие на 2026 г., което и първото активно тримесечие за работа на новосъздадената платформа, Фигура 9, показва растящия интерес към посещението на „Дигиталната библиотека и архив“. Новите ресурси в платформата се публикуват през различни интервали от време, което обяснява намаляването на обобщаващата 30-дневна характеристика в края на периода.

Фиг. 8. Активни реални потребители на дигиталната платформа по държави

Фиг. 9. Потребителска активност от 01.01.2026 до 25.03.2026

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изградената платформа „Дигиталната библиотека и архив“ и извършеният анализ показва, че разширеното дигитализирано пространство на архива на печатните издания, съхранявани в Университетската библиотека, дава връзката между поколенията и отразява образование и обучение, знания, културна и международна дейност и заедно изграждат просперитета на Русенския университет.

Предоставената информация, свързана с многоаспектния характер на дейностите в Русенския университет, би могла да се използва в следващи изследвания, посветени на ролята дигитализация на университетската памет в полза на образование и наука и в изграждане на идентичността на висшите училища в българската и чуждестранната среда.

Докладът представя резултатите от научноизследователски проект „Изследване на 70-годишната история на Университетската библиотека и създаване на дигитален архив: Библиография на преподавателите от Русенския университет „Ангел Кънчев“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“, № 2024-РУ-05.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Харакчийска Цв., А. Манукова. (2018) Комуникационната политика при изграждане на имиджа на университета през призмата на вестник „Студентска искра“. Сборник с доклади от Международна научна конференция „Истини и лъжи за факти, новини и събития“, 24 април 2018 г. – 25 април 2018 г., том 2, Регионална библиотека „Любен Каравелов“ – Русе, 2018, стр. 201–213, ISBN 978-619-7404-04-3

[2] Манукова А., М. Душкова, Цв.Харакчийска, Ж. Душков. (2018) „Студентска искра. 60 години приемственост“. Русе, Академично издателство на Русенския университет, 2018, стр. 338, ISBN 978-954-712-752-4.

[3] Mubofu C, Mambo H and Samzugui A. (2020) Academic libraries and information resources preservation strategies: past, present and the way forward. Covenant J Libr Inf Sci 2020; 3(1): 1–11.

[4] Манукова А. (2018) Развитие и утвърждаване на съвременната академична медия вестник „Студентска искра“. Сборник с доклади от Международна научна конференция „Истини и лъжи за факти, новини и събития“, 24 април 2018 г. – 25 април 2018 г., том 2, Регионална библиотека „Любен Каравелов“ – Русе, 2018, стр. 214-226, ISBN 978-619-7404-04-3

[5] Дигитална библиотека и архив на Русенски университет „Ангел Кънчев“ <https://e-lib-news.uni-ruse.bg/>

[6] Chutia S. (2022) “Digital Preservation in Libraries”, *DIP*, vol. 1, no. 1, pp. 35–38, Dec.

[7] Dennis, C., Papagiannidis, S., Alamanos, E. and Bourlakis, M. (2016). “The role of brand attachment strength in higher education”. *Journal of Business Research*, 69 (8), 3049-3057. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0148296316000333> (Актуална към 24-03-2026)